

מסורת הש"ס

היה קורא פרק שני ברכות

טו.

עין משפט
נר מצוה

בד א טור וש"ע א"ח
סימן ד סעיף ו:
בה ב ג מ"י פ"ג מהל'
ק"ש הלכה א' ופ"ד
מהלכות תפלה הלכה ב ג
סנה עשין יח טו"ע א"ח
סימן ד סעיף כב וסימן כג
סעיף ד ה וסימן רלג סעיף
ב:
בו ד מ"י פ"ב מהלכות
ק"ש הלכה ח סנה
עשין יח טור ש"ע א"ח
סימן כב סעיף ג:
בו ה מ"י וסנה שם טו"ע
שם סעיף ב:
בה ו מ"י שם הלכה יא
(סנה) שם טו"ע
א"ח סימן כד סעיף א:
ז ד מ"י שם יב יד טו"ע
שם סעיף ב ג ד:
בה ח מ"י פ"ד מהלכות
תפלות הלכה ד:
ט (מ"י) סימן כה' גרסות
הל' ז טו"ע א"ח סי' קפה
סעיף ב:
י י מ"י פ"א מהלכות
תפלה הלכה ב סנה
עשין דרש"ק ד טור ש"ע
א"ח סי' מרשט סעיף ב:

תורה אור השלם

1. ארצות בגדין בפי
ראשונה את מדרשן יי:
הלים כו ו
2. שמע ישראל יי אלהינו
דברים ו ד

מוסף רש"י

צורבא מרבנן. נחור חרף
כמו יצ"ע דלרין, נחמס
ב"ה (י) תלמיד חכם וקן
לא קרי צורבא אלא הווא
מרבנן קרי ליה (תענית ד).
ומינה מילי הווא דאורי
חורר. מהא דלמר צדיק
אפילו מיל אינו חורר, דוקא
מיל קאמר, הא פחות ממיל
חורר (פסחים טו).

אמאן דמהדר אמא בעידן ק"ש. ויש ספרים דגרסי הני מילי
לק"ש אכל לתפלה לא דקאמר רש"ל (פסחים מו). לגבול
ולתפלה ד' מילין ונראה ללא גרסין ליה דהוא הדין לענין צלותא נמי
נטעם שלא יעבור זמן תפלה דמאי שנא ק"ש מתפלה וגם יש לקמן

פרק מי שמתו (ד' כג). בטלוה
לנטיולתא דכרז חסדא דלייט אמאן
דמהדר אמאי צעידן צלותא * ומדלא
הזכיר שם ק"ש משמע דככל ענין
מוטר וההיא דרש"ל דאמר ולתפלה
ד' מילין פירש רש"י להתפלל שם בזמין:
דילמא ר' יהודה היא. וא"ת
והלא אין נזכר ר' יהודה
צרישא. וי"ל דפשיטא מדסיפא ר'
יהודה רישא נמי ר' יהודה * ופליגי
במילתא דר' יהודה:

להודיעך כחו דרבי יוסי. וא"ת
לשמעין כמו דרבי
יהודה דכח דהמירא עדיף. וי"ל כיון
דרבי יהודה לא דריש השמע לאזנן
אין כאן שום חדש ופשיטא לכתחלה *
ומהיכא יתני לאוסרו אי שרי דיעבד
הוא הדין לכתחלה: **אי** ר' יוסי
דיעבד נמי לא. וא"ת לעולם אימא
לך רבי יוסי היא וזכרת המזון שאני
ללא כתיב ציה שמע דצשלמא תרומה
ללעיל ומגילה דלקמן שהן מדרבנן יש
לדמוסם לק"ש שחקנו שזריך שישמע
לאזנו כמו צק"ש ומקנו ממש שלא יאל
כמו צק"ש אכל צבהמ"ז שהיא
מדאורייתא כיון דלא כתיב ציה שמע
למה יש לנו לתקן שלא יאל אם לא
השמיע לאזנו כיון דמה"ת יאל. וי"ל
כיון שחקנו שזריך להשמיע לאזנו כמו
צק"ש הואיל ומדרבנן מיהא זריך
להשמיע אין לתקן צין ק"ש וצין צבהמ"ז
דאפילו צדיעבד אית לן למימר שלא
יאל: **ורבי** יהודה מבשר בקמן.
וא"ת צביה קטן מיייר אי צקטן שלא
הגיע למקוץ הא דמרינן צפרק ראוור
צית דין (ר"ה ד' כג). שכל שאינו מחוייב
צצבר אינו מוילא את הרצים ומ"ט
דר' יהודה דמכשיר ואי צהגיע לחנוך
מאי טעמיהו דרבנן דאקרי הרי
קריאת מגילה דרבנן ואמרין קטן
שהגיע לחנוך מדרבנן כגדול ופוטרי
דרבנן כדאמר לקמן צפ' מי שמתו
(ד' כ): דקטן מוילא אציו שלא אכל
אלא כית דהיינו דרבנן. וי"ל שאני

צרכת המזון שהיא חומרא יתירא
יותר מדאורייתא וצקל נפטרים ממנה
כדאמרין לקמן (שם) והם הסתירו על
עצמם או בזכות או בצב"ה * א"כ
התם ליכא צקטן אלא חד דרבנן
דמיייר שהקטן אכל כדי שציעה לך
אמי דרבנן דקטן מוילא דרבנן אכל הכא
דגני קטן איכא תרמי דרבנן להמגילה
דרבנן והקטן דרבנן אינו יכול
להוילא היכא דליכא אלא חד דרבנן:
דילמא

יפנה. לנקציו: דכתיב ארחץ נקיון.
כתיב ארחץ כפי לדרשה אלא לומר שמעלה עליו שכר רחלית כפיו
כאלו טבל כל גופו: **קפמית**. קיפס: לק"ש. צעידתא דק"ש שזמנה
קצוע פן יעבור הזמן אכל לתפלה דכל היום זמנה הוא זריך למהדר

איפנה ויטול ידיו ויניח תפילין ויקרא ק"ש
ויתפלל וזו היא מלכות שמים שלמה א"ר
חייא בר אבא א"ר יוחנן כל הגפנה וגו'ל ידיו
ומניח תפילין וקורא ק"ש ומתפלל מעלה עליו
הכתוב כאלו בנה מזבח והקריב עליו קרבן
דכתיב יארחץ בנקיון כפי ואסובבה את מזבחך
ה' א"ל רבא לא סבר לה מר כאילו טבל דכתיב
ארחץ * [בנקיון] ולא כתב ארחץ * [כפי] א"ל
רבינא לרבא חזי מר האי צורבא מרבנן דאתא
ממערבא ואמר ימי שאין לו מים לרחוץ ידיו
מקנה ידיו בעפר ובצור ובקסמית א"ל שפיר
קאמר מי כתיב ארחץ במים בנקיון כתיב כל
מידי דמנקי דהא * רב חסדא * לייט אמאן
דמהדר אמאי בעידן * צלותא והני מילי לק"ש
יאל לתפלה מהדר ועד כמה עד פרסה * והנ"מ
לקמיה אבל לאחוריה אפילו מיל אינו חורר
[ומינה] מיל הוא דאינו חורר הא פחות ממיל
חורר: **בתנאי** * דהקורא את שמע ולא השמיע
לאזנו יצא * ר' יוסי אומר לא יצא * קרא ולא
דקדק באותיותיה ר' יוסי אומר יצא רבי יהודה
אומר לא יצא והקורא למפרע לא יצא * קרא
וטעה יחזור למקום שטעה: **גב' מאי טעמא**
דר' יוסי משום דכתיב שמע * השמע לאזנך
מה שאתה מוציא מפיך ות"ק סבר שמע בכל
לשון שאתה שומע ור' יוסי תרתי שמע מינה.
תנן * התם * חרש המדבר ואינו שומע לא
יתרום ואם תרום תרומתו תרומה מאן תנא
חרש המדבר ואינו שומע דיעבד אין לכתחלה
לא אמר רב חסדא ר' יוסי היא דתנן הקורא
את שמע ולא השמיע לאזנו יצא * דברי רבי
יהודה ר' יוסי אומר לא יצא עד כאן לא קאמר
ר' יוסי לא יצא אלא גבי ק"ש דאורייתא אבל
תרומה משום ברכה הוא וברכה דרבנן ולא
בברכה תליא מילתא וממאי דר' יוסי היא
דילמא ר' יהודה היא ואמר גבי ק"ש נמי דיעבד
אין לכתחלה לא תעד דקתני הקורא דיעבד
אין לכתחלה לא אמרי האי דקתני הקורא
להודיעך כחו דר' יוסי דאמר דיעבד נמי לא
* דא"ר * יהודה אפי' לכתחלה נמי יצא במאי
אוקימתא כר' יוסי ואלא הא דתניא * יאל יברך
אדם בהמ"ז בלבו ואם ביוך יצא מני לא ר'
יוסי ולא ר' יהודה דא"ר * יהודה הא אמר

לכתחלה נמי יצא אי ר' יוסי דיעבד נמי לא אלא מאי ר' יהודה ודיעבד אין
לכתחלה לא אלא הא דתני ר' יהודה בריה דרבי שמעון בן פזי חרש המדבר
ואינו שומע תרום לכתחלה מני לא ר' יהודה ולא ר' יוסי אי ר' יהודה הא אמר
דיעבד אין לכתחלה לא אי ר' יוסי הא אמר דיעבד נמי לא אלא לעולם רבי
יהודה ואפי' לכתחלה נמי ולא קשיא הא דידיה הא דרביה * דתנן רבי יהודה
אומר משום ר' אלעזר בן עזריה הקורא את שמע צריך שישמיע לאזנו שנאמר

שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד אמר ליה רבי מאיר הרי הוא אומר אשר אנכי מצוך היום על לבבך
אחר כונת הלב הן הן הדברים השתא דאתית להכי אפילו תימא רבי יהודה כרביה סבייא ליה
ולא קשיא הא רבי מאיר הא רבי יהודה. תנן * התם * הכל כשרים לקרות את המגילה חוץ מחרש
שוטה וקטן ורבי יהודה מכשיר בקטן מאן תנא חרש דיעבד נמי לא אמר רב מתנה רבי יוסי היא דתנן הקורא
את שמע ולא השמיע לאזנו יצא דברי ר' יהודה רבי יוסי אומר לא יצא * ממאי דרבי יוסי היא ודיעבד נמי לא
דילמא

(א) גי' רש"א, (ב) לקמן דף כב,
(ג) קדושין לג: וס' נסמך,
(ד) פסחים דף מז. חולין דף
קכ, (ה) ספרי פ' ואחלתן
מגילה ח' יט: (ו) ס'א דברי
ר' יהודה, (ז) [לעיל ג,י].
(ח) תרומות פ"א מ"ב, (ט) ג"א
במלא אוקימתא כרבי יוסי ורבי
ר"י, (י) [מגילה ט:], (יא) ג"ל
דמנא, (יב) מגילה דף יט: כל
הענין, (יג) שו"ת פ"ב, (יד) כ"ל
עד כות עד כהנא.

הגהות הב"ח

(א) גב' דמהדר אמאי בעידן
צלותא ונחני מילי ור' יוחנן
ממיל חורר תא"ר. וי"ל ס'א
אינו ולשון האלפסי הוא:
(ב) שם דמנ הקורא ור'
לאזנו יאל ר' יוסי אומר
בל"ל וטעם דברי רבי יהודה
נחמך וכן בספדן: (ג) שם
ובמאי דר' יוסי: (ד) תוס'
ד"ה דילמא ורבי רישא נמי
ר' יהודה הס"ד והשאר
מתקן: (ה) תר"ח והיה
וכי ופשיטא לכתחלה שרי
ומהיכא מימי:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אמאן כו' ומוילא
הזכיר. ע' תוס' שכתב ע"ה
ד"ה כגון רש"י:

מוסף תוספות

א. בתוס' ר"י ש' ככתב,
פשיטא ליה מדאורייתא ר"י
בסיפא דת"ק דרישא נמי
ר"י.

רב ניסים גאון

אבל לתפלה מהדר ועד
כמה עד פרסה. ידוע
כי הפרסה ארבעת מילין
ובמסכת פסחים ב' אלו
עוברין בפסח (דף טו) אמרין
אמר ר' אבהו אמר ריש
ליקיש לגבול ולתפלה
ולגטילת ידים ד' מילין
ואיתמר עלה אמר ר' יוסי
בר' חנינא לא שנו אלא
לפניו אבל לאחריו אפי' מיל
אינו חורר אמר רב אחא בר
יעקב ומינה מיל הוא דאינו
חורר הא פחות ממיל חורר
ודכותה בשחיטת חולין
בפרק העור והדורס (דף קג)
ומזה העיקר אמרין הכא
אבל לתפלה מהדר ועד כמה
עד פרסה ובכס' מגילה (דף
ב) אמרין שיעורא דמיל כמה
הוי כמחמתן לטבריא ובפי'
אלו עוברין בפסח (דף טו)
נמי שיעורא דמיל כמה הוי
כממגדל גנויא לטבריא: